

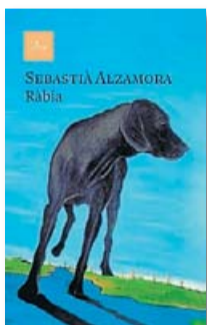
ara llegim

El 2022 ha estat l'any de descobertes com les de Roser Cabré-Verdiell i Maria Canelles Trabal, però també el de la confirmació del talent de Sebastià Alzamora, Cristina Garcia Molina, Ferran Garcia, Lauren Groff i Audur Ava Ólafsdóttir. En aquest any que s'acaba també han despuntat els retorns a la novel·la d'Empar Moliner, Eduard Márquez i Enrique Vila-Matas

ELS MILLORS LLIBRES DEL 2022

Jordi
Nopca

Narrativa

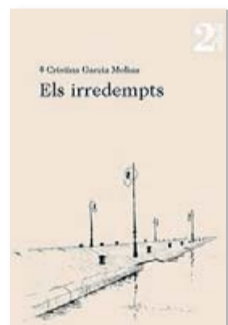
2. RÀBIA

Sebastià Alzamora

Proa

“La ràbia és una emoció molt estesa als nostres dies. La ràbia és a l'ambient, es troba entre les emocions dominants, i la pandèmia l'ha fet més palesa”, assegura Sebastià Alzamora en relació a la seva última novel·la. Després del poemari *La netedat* (2018) i la novel·la *Reis del món* (2020), l'escriptor mallorquí parteix a *Ràbia* d'un episodi difícil viscut fa tot just un parell d'anys: el seu gos va morir enverinat. Aquest fet és el detonant per a una història que, encara que estigui centrada en la relació entre un home i la seva gossa, esdevé un retrat social i una reflexió sobre un estat, la ràbia, observada des dels seus múltiples caires.

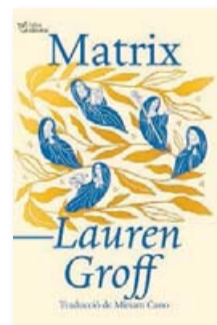
3. ELS IRREDEMPTS

Cristina Garcia Molina

LaBreu Edicions

Cristina Garcia Molina presenta tres històries de lluita col·lectiva contra un monstre vaporós i subtil que a vegades s'assembla perillosament al turbocapitalisme que ens té a tots aferrats pel coll i, a vegades, a les tragèdies que són les famílies o les feines. Les tres narracions estan escrites en un estil cisellat, de frase curta i contundent, molt difícil de mantenir sense caure en el repic de tambors o, directament, en el ridícul. No hi cauen perquè el substrat és ferm: hi ha una idea del món i de les persones que l'habiten. Hi ha frustració, també, i un discurs gens complaent amb les capacitats i virtuts de la literatura.

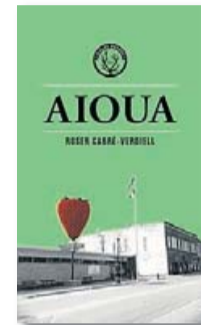
4. MATRIX

Lauren Groff / Traducció de Míriam Cano

L'Altra / Lumen

Se saben molt poques coses de Maria de França, la primera escriptora coneguda de la literatura francesa, que va viure durant la segona meitat del segle XII. Potser per això, la nord-americana Lauren Groff s'ha decidit a dedicar-li una novel·la sencera. *Matrix* arrenca amb l'arribada de Maria en una abadia anglesa, on passarà la resta de la seva vida entre monges, plantes medicinals, arbres i animals. Escrita en una prosa rica en imatges i sensual, la novel·la s'aproxima des de la imaginació a un personatge enigmàtic i, alhora, reivindica les bondats d'un lideratge femení empàtic i no autoritari.

1. AIOUA

Roser Cabré-Verdiell

Males Herbes

Seguint l'estela del motiu literari de les dones trencades, que va des de Simone de Beauvoir fins a l'obra de grans narradores com Elena Ferrante i Mercè Rodoreda, Roser Cabré-Verdiell ha debutat en la novel·la amb *Aioua*. La protagonista, la Rut, viatja al cor dels Estats Units i s'atura en un poblet anomenat Frankville, on s'instal·la en un motel ple de dones soles, ferides i amb molt per compartir. *Aioua* és una magnífica història de creixement, un territori mental, un procés d'autoconeixement, una història que parla de la relació asfixiant entre una mare i una filla i de les conseqüències d'aquesta tortura en el futur de la nena quan ja s'ha fet gran.

5. TRES ANYS

Anton P. Txékhov

Traducció d'Arnau Barrios / Cal Carré

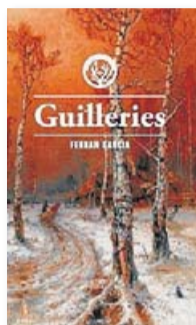

Durant els últims cinc anys, l'obra narrativa d'Anton P. Txékhov s'ha anat recuperant en català. Després d'*El pavelló número 6* (minúscula, 2018) van arribar *El regne de les dones* (Viena, 2019), *Relat d'un desconegut* (Viena, 2021) i *24 contes* (Club Editor, 2021). Ara s'ha publicat *Tres anys* a Cal Carré. La jove editorial ha comptat amb Arnau Barrios per traduir la història del matrimoni entre Iúlia Serguéievna i Làptev, un home ric, lleig i baixet que l'estima. La novel·la demostra, una vegada més, perquè Txékhov és un dels mestres del realisme de la segona meitat del segle XIX i principis del XX.

Qui ha votat?

En la llista dels millors llibres de l'any hi han col·laborat Ignasi Aragay, Joaquim Armengol, Leticia Asenjo, Anna Ballbona, Lluís-Anton Baulenas, M.Àngels Cabré, Míriam Cano, Anna Carreras Aubets, Jau-

me Claret, Álvaro Colomer, Xènia Dyakonova, Marina Espasa, Joan Garí, Anna Guitart, Jordi Llavina, Víctor Obiols, Pere Antoni Pons, Jordi Nopca i David Vidal Castell.

6. GUILLERIES

Ferran Garcia
Males Herbes

Tots els elements de *Guilleries*, que transcorre a Catalunya de la darrera carlinada –a Taradell, la plana de Vic–, estan travessats per la violència, o representen una forma de violència. N'hi ha als paisatges esquerps i el clima inhòspit fins als records de la guerra, passant per les vides dels protagonistes, deformades per una mena o altra de violència: el narrador, en Boi, és orfe de mare; la seva àvia, amb qui viu, forma part d'una família repudiada durant generacions; el Noi, a qui acolliren per viure amb ells, és sord perquè la seva mare el maltractava. I després hi ha els bandolers, el cruel Bonaplata i el carismàtic Joan Tur.

7. CONTRA LA NOSTÀLGIA

Maria Canelles Trabal
Angle Editorial

La Meri, protagonista de *Contra la nostàlgia*, és una eminència universitària, ha triat una existència solitària a Syracuse, i fa gairebé 40 anys que viu allunyada de la seva família. Amb la mort de la seva mare –que era una cristiana devota, igual que el seu marit– decideix tornar a escriure a mà i el passat li retorna de cop. Maria Canelles Trabal ha debutat amb una novel·la implacable, ben construïda i complexa, en la qual el lector va penetrant a poc a poc, encaixant les peces d'una narració que combina amb habilitat diversos plans temporals i que està ambientada als Estats Units, Londres i Sabadell.

8. MONTEVIDEO

Enrique Vila-Matas
Seix Barral

Els lectors d'Enrique Vila-Matas estan acostumats a la seva literatura doblement viatgera: sovint, els protagonistes de les novel·les es desplacen lluny de casa, però el periple que planegen és, a més d'exterior, també interior. A *Montevideo*, el narrador comença recordant uns anys a París –amb la intenció d'escriure'n un assaig sobre l'estil literari–, i poc després, en un congrés a Cascais, s'adona que no sap com continuar. De quina manera podrà fugir del seu bloqueig creatiu? La novel·la ofereix una resposta enginyosa, juganera i profunda a aquesta pregunta, entrelaçant literatura, art i vida.

12. MATER

Martí Domínguez

Proa

Distopia ambientada en un futur pròxim en què les dones han deixat de gestar els fills a dins del cos, es millora els embrions genèticament i les necessitats materials estan resoltes. *Mater* arrenca quan una jove investigadora descobreix que, contra tot pronòstic, s'ha quedat embarassada. Decideix tirar endavant amb la gestació, però si vol donar a llum haurà de fugir.

13. L'ESDEVENIMENT

Annie Ernaux

Traducció de Valèria Gaillard

L'esdeveniment, d'Annie Ernaux –que a l'octubre va rebre el premi Nobel de literatura– explica un fet tan espantós i quotidià, tan traumàtic i clandestí, com un avortament il·legal a la França dels anys 60. Publicada en francès el 2000 i inèdita en català fins ara, és la narració continguda, reflexiva i intensa d'aquella experiència.

14. DIATOMEA

Núria Perpinyà

La Magrana

El punt de partida d'aquesta novel·la és terrorífic, gairebé impensable: un científic prestigiós està convençut que ha trobat la solució a tots els mals de la humanitat, i aquesta solució consisteix en eliminar rius, mars, llacs i oceans del planeta. Aquesta distopia confirma Núria Perpinyà com una de les autores més versàtils de la literatura catalana actual.

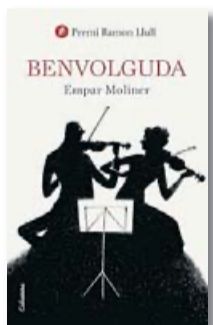
15. CONTES FILOSÒFICS

Voltaire

Traducció de Joan-Lluís Lluís

Bernat Metge Universal
La voluntat de llibertat i de tolerància, l'aspecte nociu del poder absolut, sigui terrenal o religiós, i el sentit de l'humor són tres eixos dels *Contes filosòfics* de Voltaire, un extens volum traduït per Joan-Lluís Lluís. La Bernat Metge ha publicat una nova versió de *Cap al far*, de Virginia Woolf, a càrrec de Xavier Pàmies.

9. BENVOLGUDA

Empar Moliner
Columna

La crisi de parella entre la Remei i el seu home, de qui sospita que es pot enamorar d'una jove violinista, és el motor narratiu de l'última novel·la d'Empar Moliner. La protagonista és una dona de poc més de 50 anys, mare d'una filla que s'acosta a l'adolescència, que conviu des de fa poc amb els efectes de la menopausa i que té un problema amb l'alcohol. Els estralls del temps mai no havien estat tan presents en un llibre de Moliner; tampoc les seqüeles que pot deixar una família disfuncional. El seu sentit de l'humor ha virat de l'acidesa a l'amargor per endinsar-se en una temporada decisiva en la vida d'una dona a qui li costa acceptar que es fa gran.

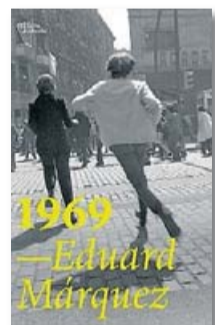

10. LA VERITAT SOBRE LA LLUM

Audur Ava Ólafsdóttir
Trad. Macià Riutort / Club Editor

Una llevadora de mitjana edat fa balanç de la seva vida a partir dels records que conserva de la seva tia àvia, morta fa relativament poc, amb qui comparteix la professió. Les reflexions sobre l'acte de néixer es combinen amb comentaris sobre el món animal, el sentit d'escriure i el dia a dia –petit i alhora admirable– de la protagonista. Mentrestant, un huracà s'acosta a Islàndia, l'illa on viuen els personatges. Gràcies a novel·les com *Rosa candida* (2007), Audur Ava Ólafsdóttir s'ha convertit en una de les novel·listes més singulars i traduïdes de la petita però influent literatura islandesa.

11. '1969'

Eduard Márquez
L'Altra / Navona

Eduard Márquez ha dedicat vuit anys a l'escriptura de la seva última novel·la, *1969*. El resultat és una mirada polièdrica i ambiciosa a l'any que el règim franquista va començar a esquarterar-se. L'escriptor barceloní –autor d'*El silenci dels arbres* i *La decisió de Brandes*– s'hi aproxima a través de desenes de testimonis, informes policials, butlletins, cartes i propaganda política. A finals dels 60, tot i que la repressió policial encara era ferotge, van començar a canviar les estratègies de lluita i enfrontament amb el poder, que l'autor detalla en un llibre de 532 pàgines del qual, segons diu, no ha escrit ni una sola línia.

Assaig

1. SOBRE LA LLIBERTAT

Maggie Nelson

Tr. Maria Arboç i Ricard Vela

L'Altra / Anagrama

Llibre inclassificable i necessari que combina experiències personals i una sòlida base intel·lectual. Després de *Bluets* i *Els argonauts*, Nelson confirma el valor de la seva proposta assagística.

2. ELS NOIS DE HIDDEN VALLEY ROAD

Robert Kolker

Trad. Marc Rubió

Periscopi / Sexto Piso

En paral·lel al retrat de la família Galvin, de la qual sis dels dotze fills van patir esquizofrènia, Robert Kolker aborda la malaltia des del punt de vista històric, mèdic, investigador i assagístic.

3. DICCIONARI DELS SÍMBOLS

Mircea Eliade / I.P. Couliano

Trad. Roser Homar

Fragmenta

Aquest extens diccionari proposa un recorregut cultural minuciós per un centenar de símbols. Inèdit fins ara en català, arriba el mateix any que Fragmenta ha celebrat el seu 15è aniversari.

4. LA VIDA IMPERFECTA

Jordi Bayod

Quaderns Crema

L'aspiració al bé absolut és perillosa. L'ambigüitat moral ens és constitutiva. La condició humana és imperfecta per naturalesa. Aquest és, segons el filòsof i traductor Jordi Bayod, el nucli del pensament filosòfic de Michel de Montaigne.

5. TRANS

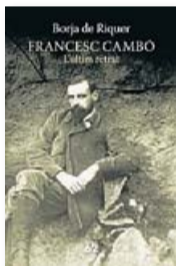
Shon Faye

Trad. Rosa María García

Blackie Books

Anàlisi exhaustiva i reveladora de l'experiència vital de les persones transgènere. L'assaig de Shon Faye vol conscienciar els lectors de la importància d'escollir una minoria per prendre consciència de la universalitat de les seves lluites.

Biografies i memòries

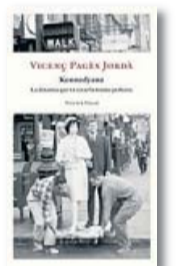

1. FRANCESC CAMBÓ. L'ÚLTIM RETRAT

Borja de Riquer

Edicions 62

Borja de Riquer desconstrueix les memòries de Francesc Cambó i treu a la llum molts angles ocults de la seva complexa trajectòria en camps com la corrupció, la vida íntima, la carrera fracassada com a polític i el rol de mecenes cultural.

2. KENNEDYANA

Vicenç Pagès Jordà

Folch & Folch

Fusionant la ficció i la no-ficció, Vicenç Pagès Jordà (*Figueres, 1963 - Torroella, 2022*) destapa una de les famílies més cèlebres del món, a la qual coneix tothom per haver viscut l'esplendor, el luxe i la riquesa de cara enfora i els escàndols, els accidents i els assassinats de portes endins.

3. DIARI (1965-1977)

Josep Iborra

Institució Alfons el Magnànim

Fins ara inèdit, aquest diari és producte d'un esforç colossal, certament insòlit en les lletres del moment i fruit d'una autodisciplina detallista que –sospitava Josep Iborra– segurament restaria inèdit per sempre més. Es pot llegir gràcies al seu fill Enric i a la Institució Alfons el Magnànim.

4. RODOREDA. UN MAPA

Mercè Ibarz

Barcino

Aquest 2022, Mercè Ibarz ha reunit dos llibres de narracions (*Contes urbans*), ha publicat *Retrat de Mercè Rodoreda* i, finalment, aquest volum. Hi proposa una memòria d'aprenentatges que passa per Italo Calvino, París, Led Zeppelin i els exiliats.

5. EL CONTE DE L'ALFABET

Xènia Dyakonova

L'Avenç

A través de les trenta-tres lletres de l'alfabet rus, la poeta, traductora i crítica literària Xènia Dyakonova fa un interessant exercici de memòria personal i d'homenatge als seus avantpassats amb empatia, gràcia i sentit de l'humor.

Poesia

1. I DESITJO I CREMO

Safo

Traducció d'Eloi Creus

Edicions Proa

Safo canta al desig i escriu versos celebrant casaments i lloant deesses. "Eros m'agita el cor / com el vent que envesteix les alzines dalt les muntanyes", tradueix Eloi Creus. L'edició incorpora els últims fragments atribuïts a l'autora grega.

2. POEMES

Emily Dickinson

Traducció de Carme Manuel

Institució Alfons el Magnànim

La poesia completa de Dickinson en català ha estat un gran esdeveniment editorial. La feina colossal que ha fet Carme Manuel anostrant-la en una llengua tintada de saborosos valencianismes, és impagable, i l'edició és impecable.

3. SUBMERGIR-ME EN EL NAUFRAGI

Adrienne Rich

Traducció de Pol Guasch

Edicions Poncianes

L'excel·lent poemari d'Adrienne Rich –publicat en anglès el 1973– ha confluït a les llibreries amb la traducció de dos assajos, *Naixem de cos de dona* i *Vesuvi a casa*, sobre Emily Dickinson.

4. A TRAVÉS

Glòria Coll Domingo

LaBreu Edicions

L'autora de Riudoms, una de les representants més destacades de la nova poesia catalana, ha guanyat els Jocs Florals amb *A través*, que consolida la seva veu –subtil, reflexiva i un punt humorística– en un llibre estructurat a partir de la memòria, l'erotisme i els somnis.

5. COR PIRINENC

Lluís Calvo

Leonard Muntaner

L'últim llibre de Lluís Calvo –segon que publica a la imprescindible col·lecció *La Fosca*– és un ambiciós poema narratiu que viatja des de Benasc fins al cap de Creus per explorar les arrels ancestrals del paisatge més immediat i les formes absolutes de l'amor i de la passió.